

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTOR: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Retragerea d-lui N. Mandrea.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiuni-unite*: Mauriciu Fein cu Ministerul de finanțe.— *Observație* de S. R.

Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I: Primăria capitalei cu Maurice Guy.— *Observație* de S. R.

Curtea de apel din Craiova, secțiunea II: Constanța Alimănescu și alți cu Nisa A. Cămărășescu.

Tribunul județului Tutova: Anica T. Dima și altul cu Dima St. Munteanu.— *Observație* de d-l D. Alexandrescu.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.— *Observație* de S. R.

BIBLIOGRAFIE.

RETRAGEREA D-lui N. MANDREA

Punerea la retragere pentru limita de vârstă a d-lui N. Mandrea, președinte la Inalta Curte de casație, lasă un gol simțitor în magistratura țării.

Sub impresiunea acestei retrageri, nu ne propunem astăzi să facem biografia și analiza întregii activități a d-lui N. Mandrea, căci deși siliți să suferim această retragere legală, activitatea d-sale, din fericire, nu este încă închisă.

D-l N. Mandrea este unul din fericții, cari chiar la vârsta de 68 ani, este în toată vioiciunea facultăților sale și fiind cunoscută activitatea acestui bărbat, suntem siguri că nu ne va lipsi de fructul muncii sale și de aci înainte, dezvoltată pe alt teren al vieții juridice.

Instrucția umanitară și universitară dobândită în Germania, nu puțin a contribuit a face ca baza studiilor sale să fie solidă și ca spiritul său juridic să nu vază numai teorii cu diviziuni și subdiviziuni și să se pearză în arguții de drept, ci să caute în-

țelesul practic al legilor și să potrivească aplicațiunea teoriilor cu nevoile practice și cu evoluțiunea dreptului modern.

Astfel se explică pentru ce d-l N. Mandrea face parte din categoria jurisconsultilor din cari se recrotează magistrații de elită.

Prezența în mijlocul Curței supreme, chemată să fie regulatorul justiției, a acestui bărbat de seamă, erudit în toată accepțiunea cuvântului, având sentimentul *justului* întărit prin o vastă și profundă cultură, eră o mare garanție pentru justițiabilityi cari se prezentau înaintea sa.

Jurisconsult de frunte, d-l N. Mandrea, s'a consacrat carierei de magistrat, căreia i s'a devotat în totul, urmând impulsivitatea vocațiunii ce avea pentru această frumoasă carieră.

Este magistratul care și-a redactat întotdeauna deciziunile ce a pronunțat, și care n'a lipsit dela audiență decât numai în caz de boală.

La începutul carierei sale, după întoarcerea din Berlin, în urma unui concurs, a devenit profesor la facultatea de drept din Iași, predând în timp de opt ani Dreptul public și administrativ și Dreptul civil român, cursuri ascultate cu multă atențiune nu numai de studenți, dar și de magistrați și avocați.

Atunci și-a început și cariera de magistrat ajungând în scurt timp consilier la Curtea din Iași, de unde apoi, la 1872, a trecut la Inalta Curte de casație, iar dela 1904, a funcționat ca președinte al secției II a acestei Curți.

Orele disponibile, ce i-a lăsat munca fără preget

ca magistrat, le-a întrebuițat dezvoltând o activitate fecundă și pe alte câmpuri.

D-l N. Mandrea a făcut oarecum și operă legislativă, luând parte în diferite comisiuni întocmite pe lângă Ministerul justiției pentru reforma procedurii civile, a organizării judecătorești, pentru combaterea uzurei, pentru revizuirea legii Curței de casație, etc.

Dela d-sa a rămas în cartoanele Ministerului justiției un proiect pentru revizuirea cărței a V-a din codul de procedură civilă, *Despre executia silită*, proiect care a fost totdeauna pus la contribuție cu ocazia reformei acestui cod, în 1900, precum și atunci când, mai în urmă, se proiectase, sub ministrul C. I. Stoicescu, să se facă o nouă revizuire cu ajutorul unei comisiuni.

Dacă am fi avut la noi instituția Consiliului de Stat, cu atribuțiunile pe cari le are în alte țări, unde există, de sigur că d-l N. Mandrea ar fi fost unul din cei mai indicați să facă parte din acel consiliu, și aceasta din cauza profunde sale cunoștințe a legilor existente din țară și din străinătate, a nevoilor țării, a evoluțiunii dreptului și a soluțiunilor practice cari trebuiesc găsite în diferite raporturi de interes privat sau public, spre cel mai mare bine al societății.

D-l N. Mandrea datorează în mare parte superioritatea sa împrejurării că vasta sa cultură nu e unilaterală. D-sa nu e numai un eminent jurisconsult, dar și un profund sociolog și cercetător al problemelor ce se pun în societatea noastră modernă, și un fin psiholog. Acestor calități d-sa adaugă și pe cea de a fi un literat distins.

D-l N. Mandrea a lucrat mult ca scriitor de drept publicând diferite monografii și articole în *Convorbiri literare*, în *Dreptul* și mai ales în *Curierul judiciar*, adnotând în aceste reviste multe deciziuni judecătorești.

D-sa a făcut cunoscut străinătății activitatea legislativă din România, publicând în timp de patru ani diferite dări de seamă asupra mersului ei, precum și asupra dezvoltării științei Dreptului în țară, acestea în revista de Drept internațional și de economie politică a lui Meier din Berlin.

D-l N. Mandrea a mai presidat asemenea dela 1883—1885 comisiunea permanentă de pe lângă

Ministerul domeniilor, luând parte activă la lucrările aceluia minister la acea epocă.

În tot timpul dela întoarcerea sa din străinătate și până azi acest venerabil bărbat a dezvoltat o muncă fără preget, în folosul societății pe toate aceste câmpuri de activitate.

Dreptul, care a avut cinstea a publica multe lucrări ale d-lui N. Mandrea, exprimă admirațiunea sa acestui distins bărbat al țării și îi trimete omagiile sale cele mai sincere.

«DREPTUL»

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE SECȚIUNI-UNITE

Audiența dela 29 Aprilie 1910

Președința d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Mauriciu Fain cu Ministerul de finance

ADOPTIUNEE.— TAXE SUCCESORALE.— COPII ADOPTATULUI.—
ART. 315, 664 ȘI 665 COD. CIVIL. — ART. 48 ALIN. I DIN LEGEA
TIMBRULUI.

Adoptatul transmițând copiilor săi toate drepturile pe cari le are în succesiunea tatălui adoptiv, urmează că vocațiunea acestora este aceeaș ca și a copiilor legitimi. Prin urmare, tribunalul care îi consideră ca străini, și-i supune la taxa de succesiune prescrisă de art. 48 No. 7 din legea timbrului, violează și interpretează greșit textele de lege și principiile de drept relative la adopțiune.

No. 5. — Casată, în urma recursului făcut de Mauriciu Fain, tutorul minorilor săi fii, sentința tribunalului Ilfov, secția III, No. 671 din 1908, dată în proces cu Ministerul de finance.

S'au ascultat: d-l avocat Em. Dan, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat C. Marinescu, în combateri; d-l procuror general Gr. Ștefănescu, în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Violarea art. 315, 664 și 665 din codul civil și art. 48 alin. I din legea timbrului.

«Tribunalul, fără a ține seamă că copiii mei au aceleași drepturi în averea părintelui meu adoptator ca și mine însumi adoptatul, ei putând veni la moștenirea părintelui meu adoptator, fie prin propriul lor drept, fie prin reprezentățiune, efectele filiațiunii adoptative întinzându-se și la descendenții adoptatului, a impus pe copiii mei, în ce privește averea lăsată lor de decedatul meu părinte adoptativ S. Fain, la taxa de moștenire de 12%, iar nu la taxa de 2%».

Având în vedere sentința supusă recursului din care rezultă că Solomon Fain a lăsat prin testament un legat

minorilor copii ai fiului său adoptiv Mauriciu Fain; că Solomon Fain încetând din viață, Ministerul de finanțe stabilind quantumul taxelor de înregistrare de plătit pentru acest legat, a impus pe minorii legatari la taxa de 12% considerându-i ca fiind persoane străine de testator;

Că în contra deciziei Ministerului de finanțe, recurentul în calitate de administrator legal al averii minorilor săi copii, făcând apel, tribunalul Ilfov secția III, prin sentința supusă recursului a confirmat impunerea de 12% făcută de Ministerul financelor;

Considerând că acestea fiind faptele, cesiunea dedusă în judecata acestei Inaltei Curți secțiuni-unite, și care formează obiectul motivului de casare, este aceea de a se ști dacă adopțiunea crează între adoptător și copii adoptatului o rudenie fictivă după imaginea celei reale, și dacă prin urmare au vocațiune la succesiunea adoptătorului;

Considerând că dorința comună a părților și scopul esențial al contractului de adopțiune fiind ca adoptătorul să și creieze o familie, iar adoptatul să devie civilmente fiul adoptătorului, nu se poate tăgădui că copiii adoptatului devin și dâșii din punctul de vedere al dreptului civil, nepoți de fiu ai adoptatorului, fără a se nesocoti acea dorință și acel scop esențial care prezidează la facerea oricărei adopțiuni;

Considerând că legătura de rudenie creată prin adopțiune între adoptător și copiii adoptatului rezultă din dispozițiunile art. 312—317 din codul civil: a) adoptatul și descendenții lui iau numele de familie al adoptătorului; b) căsătoria este oprită între adoptător și cel adoptat și descendenții acestuia; c) dreptul special de succesiune acordat adoptătorului prin art. 316 din cod. civ., asupra bunurilor dăruite de dâșul adoptatului n'are loc în cazul când acesta din urmă are descendenți; că toate aceste dispozițiuni invederează indetul că legiuitorul a voit ca să creieze prin adopțiune între adoptător și descendenții adoptatului o rudenie fictivă după imaginea celei reale.

Considerând pe lângă acestea că adoptatul având la succesiunea tatălui adoptiv, aceiași vocațiune ca și un copil legitim, adoptatul n'ar câștiga asupra succesiunii adoptătorului toate drepturile unui copil legitim dacă nu le-ar putea transmite copiilor săi;

Considerând că așa fiind, când tribunalul a considerat ca străini de testator pe copiii recurentului, și i-a impus la taxa de succesiune prescrisă de art. 48 No. 7 din legea timbrului, a nesocotit și rău interpretat textele de lege și principiile de drept invocate în mijlocul de casare și de aceea recursul este întemeiat.

Pentru aceste motive, casează.

Observațiune. — După cum vedem, Curtea noastră supremă tranșează, de astădată în secțiuni-unite, vechia

controversă asupra chestiunii dacă copiii adoptatului vin la succesiunea adoptătorului.

Soluțiunea dată prin deciziunea de mai sus, admisă în chip constant de jurisprudența franceză, se întemeiază pe dispozițiunile art. 312 până la 317 cod. civil, din a căror combinațiune ar rezulta intențiunea legiuitorului de a creă prin adopțiune între adoptător și descendenții adoptatului o rudenie fictivă după imaginea celei reale. Interpretarea și aplicarea acestui sistem se mai întemeiază și pe tradițiune, pe așa numitul obicei al pământului, consfițit în vechile noastre legiuri, codicele Caragea și Calimach, care, prin art. 239 și 247, prevede formal că urmașii adoptatului devin nepoții adoptătorului.

În sensul acestei doctrine se pronunță Alex. Degré în *Dreptul* din 1873, No. 80 (vezi și *Scrieri Juridice*, I, p. 111—112) și P. Basiliu, *Dreptul* din 1902, No. 60 și 61.—Părerea contrară e preconizată de d-l profesor D. Alexandresco în Comenziunile sale de drept civil (t. II, p. 408 urm., ed. 2-a), unde sunt expuse toate sistemele și se citează toate autoritățile care s'au pronunțat într'un sens și în altul.

S. R.

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 16 Martie 1910

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Primăria Capitalei cu Maurice Guy

LEGAT.—REVOCARE SAU CADUCITATE —LEGATAR CARE PROFITĂ. IMOBIL RURAL.—SUCCESIUNE.—STRĂINI.—ART. 7 § V DIN CONSTITUȚIUNE.

1° Revocațiunea sau caducitatea unui legat, rezultând din o cauză oarecare, profită aceluia care eră însărcinat a-l achită sau prejudiciază pe acela care eră în drept a-l primi, și cum interesul este măsura oricărei acțiuni, consecința este că acela care urmează a profită de revocațiunea sau caducitatea legatului, numai el are calitatea de a cere justiției să declare că legatul este revocat sau caduc.

2° Străinul instituit legatar universal, neputând posedă în natură imobilele rurale aflate în succesiune, are, ca și moștenitorul străin ab intestat, dreptul la valoarea în bani a acestor imobile.

No. 456.—Respins, după divergință, recursul făcut de Primăria comunei București contra deciziunea Curței de apel din București, secțiunea III, No. 318 din 1909, dată în proces cu Maurice Guy¹⁾.

S'au ascultat: d-l avocat C. G. Dissescu, în desvoltarea motivelor de casare; d-nii avocați Take Ionescu și M. Pherekyde, în combateri.

1) Vezi *Dreptul*, No. 42 din 1903.

Curtea, deliberând,
Asupra motivelor I și I bis de casare:

«Violaarea art. 7 § V din Constituțiune, de oarece beneficiarul fiind un străin, el nu poate dobândi imobile rurale în România, nici chiar sub forma legatului universal. El nu are astfel drept nici la imobilul coprins în legat, nici la valoarea lui.

«Instanța de fond comite un exces de putere și aplică greșit art. 7 § V (violându-i sensul), și regula de drept privitoare la lipsa de calitate, când stabilește că Primăria Capitalei n'are vocație la imobilele rurale din moștenire din cauza vocației lui Guy.

«În adevăr, Guy fiind străin, el nu poate invoca calitatea de legatar universal pentru imobilele rurale, prin urmare această calitate nu poate constitui un fine de neprimire».

Având în vedere că prin decizia supusă recursului, Curtea de apel a adoptat în totul motivele din sentința apelată a tribunalului, prin care s'a respins ca nefondată acțiunea intentată de primăria comunei București pentru a se anula instituțiunea de legatar universal, făcută în persoana intimatului Maurice Guy prin testamentul defunctei principesa Ghika și în consecință a se recunoaște primăriei comunei București calitatea de legatară universală, în locul lui Maurice Guy, după cum prevede testamentul și a fi trimisă dânsa în posesiunea întregii averi a sus numitei testatoare; că, în susținerea acțiunii sale, primăria a invocat două motive: 1) că averea mobilă a testatoarei a fost transportată la două proprietăți ale intimatului, contrariu de cum prevede testamentul sub pedeapsă de nulitate; și al 2) că averea imobiliară a sus numitei defuncte fiind compusă din două moșii situate în România, intimatul Maurice Guy, fiind străin francez, nu are calitatea să dobândească imobile rurale în România, conform art. 7. § 5 din Constituție; că instanțele de fond au respins acțiunea din ambele puncte de vedere; că primăria a susținut însă numai motivele de recurs bazate pe calitatea de străin a intimatului, și pe calitatea primăriei de a putea invoca incapacitatea primului legatar;

Considerând că, pentru a respinge această acțiune, instanța de fond s'a întemeiat: 1) pe lipsa de calitate a primăriei de a cere nulitatea legatului universal lăsat lui Maurice Guy, de oarece acesta având vocațiune la universalitatea bunurilor, vocațiunea primăriei nu este deschisă conform testamentului decât în lipsa și în locul lui Maurice Guy; și 2) pe dispozițiunile art. 7 din Constituție, chiar dacă primăria ar avea calitate să facă acțiune;

Considerând că revocațiunea sau caducitatea unui legat, rezultând din o cauză oarecare, afară bine înțeles de pierderea lucrului legat, profită aceluia care eră însărcinat de a-l achita, sau prejudiciază aceluia care eră însărcinat de a-l primi, și cum interesul este măsura oricărei acțiuni, consecința este că acela care urmează a profita de revocațiunea sau caducitatea legatului, numai el are calitatea de a cere justiției să declare că legatul este revocat sau caduc;

Că așa fiind, primăria capitalei care, în specie, eră substituită defendorului prim instituit ca legatar universal,

ea avea calitatea de a cere justiției să declare incapacitatea acestuia de a primi legatul lăsat lui de defuncta principesa Ghika;

Considerând că Constituția prin art. 7 § 5 prevede că numai Românii sau cei naturalizați români, pot dobândi imobile rurale în România;

Considerând că, după art. 644 cod. civil, proprietatea se dobândește, între altele, atât prin succesiune cât și prin legate;

Considerând că, ca și succesiunea *ab intestat*, tot așa și legatul universal este un mod nu particular ci universal prin care se dobândește proprietatea; în ambele cazuri succesorul dobândește universalitatea patrimoniului lui *de cuius*, așa că el nu este un succesor în *singulae res*;

Considerând că dacă § 5 de sub arătatul articol prevede că străinii nu pot dobândi imobile rurale în România, de aci însă nu se poate deduce că legiuitorul a voit să excludă pe străini dela moștenirea unor asemenea bunuri și să admită pentru transmiterea acelor bunuri o altă ordine de succesiune decât cea prevăzută de codul civil;

Că o asemenea gravă derogare dela regulile dreptului civil nu se poate presupune fără să existe un text expres de lege, text însă care nu există;

Considerând că, astfel fiind, singurul înțeles ce se poate da acestui articol, înțeles care să fie în concordanță cu dispozițiile legii în materie de moștenire, nu poate fi altul decât acela că legiuitorul a voit, în caz când în moștenirea unui străin s'ar afla și imobile rurale, să ridice acestui moștenitor dreptul de a posedă asemenea imobile în natură, ceea ce este un efect, iar nu esența dreptului de moștenire; nu a putut însă înțelege a nu-i recunoaște dreptul la valoarea acestor imobile, de oarece asupra lor legea îi dă, în calitatea sa de moștenitor, un drept de proprietate, și acest drept nici o dispozițiune din lege nu-l atribuie unei alte persoane;

Considerând că, din momentul ce este dar stabilit că moștenitorul străin are dreptul la valoarea imobilelor rurale ce fac parte din succesiunea *ab intestat*, la care este chemat, urmează neapărat că și străinul instituit legatar universal de imobile rurale, care are dreptul asemenea la universalitatea patrimoniului lui *de cuius*, să aibă același drept, căci testatorul este presupus că a înțeles să se raporte la lege în privința întinderii ce are a se da dispozițiunii sale testamentare;

Că, pe lângă acestea, dacă s'ar tăgădui succesorului *ab intestat* ca și legatarului universal, dreptul la valoarea imobilelor rurale, s'ar nesocoti și principiul de înaltă echitate că nimeni nu se poate îmbogăți în dauna altuia, principiu consacrat prin atâtea texte de lege și neridicat în mod expres de art. 7 din Constituție;

Că, prin urmare, din cele mai sus expuse, rezultă că instituțiunea de legatar universal, făcută în persoana unui străin, nu este nulă din cauză că în succesiune s'ar afla și imobile rurale situate în România, căci în asemenea

caz legatarul universal are dreptul la valoarea acelor imobile;

Că, așa fiind, în speță, Curtea de apel, departe de a violă art. 7 § V din Constituție, a făcut o justă aplicațiune a art. 7 citat, când a respins acțiunea primăriei în anularea legatului universal lăsat intimatului.

Pentru aceste motive, respinge.

Observație. — Curtea de casație are o jurisprudență constantă în privința dreptului străinilor la valoarea în bani a imobilelor rurale, pe care ei nu le pot posedă în natură. Vezi numeroasele decizii citate de d-l profesor D. Alexandresco, în tom. I al Coment. sale de drept civil (ed. 2-a), pag. 342, *ad notam*. Vezi însă critica acestei jurisprudențe tot acolo, p. 341 urm., precum și C. București, *Dreptul* din 1896, No. 47 și din 1903, No. 19. Cpr. asupra acestei importante chestiuni Gr. Vulturescu (*Dreptul* din 1892, No. 30) și Valerian Urșanu (*Dreptul* din 1893, No. 7), cari recunosc că există, în această privință, o lacună regretabilă, și cari cer împlinirea ei printr'o lege specială.

S. R.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA

SECȚIUNEA II

Audiența dela 29 Martie 1910

Președinta d-lui C. Mitescu, președinte

Constanța Alimănescu și alții cu Nisa A. Cămărășescu

— APEL. — CALITATEA PĂRȚILOR. — OBIECTUL UNUI PROCES. — DACĂ SE POATE SCHIMBA. — ART. 327 PR. CIVILĂ.

Potrivit dispozițiilor art. 327 din procedura civilă, în apel nu numai că nu se poate schimba calitatea părților, dar nici obiectul procesului dedus la prima instanță. Astfel, când la prima instanță o parte invoacă unele drepturi ce decurg dintr'o anumită calitate, nu poate în a doua instanță să invoace drepturi ce izvorăsc dintr'o calitate cu totul alta.

Curtea,

Asupra apelului făcut de către Constanța Alimănișteanu, și alții, contra sentinței civile a tribunalului Olt cu No. 430 din 1909;

Având în vedere că obiectul procesului este contestația făcută de Nisa A. Cămărășescu contra urmăririi și vânzării moșiei Mihăești de jos lotul No. 1 cuvenit moștenitorilor defunctului A. Cămărășescu anume: Toma G. Cămărășescu, în calitate de cumpărător al drepturilor succesoriale cuvenite lui Al. Al. Cămărășescu și Tacit Al. Cămărășescu, moștenitorii defunctului lor tată Al. Cămărășescu și al surorii lor Matilda Al. Cămărășescu; Elena Al. Cămărășescu personal, ca tutoare legală a minorilor săi copii și ca moștenitoare a ficei sale Matilda, și Nisa A. Cămărășescu, vânzare cerută de apelanții mai

sus numiți în calitate de moștenitori ai defunctului Ștefan I. Popescu, spre executarea actului de ipotecă înscris în registrul tribunalului Olt la No. 52 din 1891 pentru despăgubirea de suma de 7333 lei capital plus dobânzi de 10 % pe an dela 31 Iulie 1892 până la achitare;

Având în vedere că apelanții au cerut admiterea apelului și respingerea contestației pe motiv că contestațiunea Nisa A. Cămărășescu prin actul din 3 Iulie 1909 autentificat de tribunalul Olt la No. 607 a vândut lui Toma Cămărășescu drepturile ce avea în lotul No. 1 din moșia Mihăești de jos, ca moștenitoare a defunctului său părinte Al. Cămărășescu, iar contestația făcând-o tot ca moștenitoare a tatălui său Al. Cămărășescu la 21 Septembrie 1909, posterior vânzării, dânsa nu mai avea calitate să facă o atare contestație, fiindcă se desbrăcase de drepturile ce avea ca moștenitoare a lui A. Cămărășescu;

Considerând că din actul de vânzare sus menționat rezultă aceste fapte;

Că așa fiind, când Nisa Cămărășescu a făcut prezenta contestațiune mai avea calitatea de moștenitoare a lui Al. Cămărășescu cum pretinde prin petiția de contestație;

Considerând că, deși contestațiunea susține că dacă nu poate sta în instanță ca moștenitoare a lui A. Cămărășescu, această contestație o poate susține ca moștenitoare a surorii sale defuncta Matilda A. Cămărășescu a cărei parte n'a vândut-o lui Toma Cămărășescu, și spre a proba această din urmă calitate a prezentat certificatul grefei tribunalului Gorj No. 1734 din 1909 și extractul după actul de deces al numitei defuncte;

Considerând că în petiția de contestație, Nisa A. Cămărășescu arată categoric că face contestația în calitate de fiică și moștenitoare a tatălui său A. Cămărășescu, fără să arate că o face și ca moștenitoare a sorei sale Matilda. Că prin urmare, nu poate să invoace această calitate care nu și-a luat-o la prima instanță, întrucât conform art. 327 pr. civ. în apel nu se poate schimba calitatea părților. Că, conform acestui text de lege, nici obiectul procesului nu se poate schimba în apel, și în speță obiectul acestei contestații la prima instanță a fost privitor la drepturile ce contestațiunea le avea personal ca moștenitoare a tatălui său Al. Cămărășescu, pe care le-a vândut lui Toma Cămărășescu, pe când azi în apel pretinde că obiectul contestației este dreptul de moștenitoare a surorii sale Matilda Cămărășescu încetată din viață în urma tatălui său;

Că neavând calitate a-și susține contestația, Nisa A. Cămărășescu nu poate stă în instanță, chiar dacă s'ar zice că trebuie să apere pe cumpărător de evicțiune, de oarece pentru aceasta ar trebui să fie făcută o contestație din partea acestuia, ceea ce nu e în speță, și pe lângă aceasta contestațiunea nici nu ar avea interes să se judece în apel, fiindcă nu este ținută să răspundă de evicțiune, de oarece prin actul de vânzare a abandonat

din preț cumpărătorului suma de 15000 lei cu care să se plătească datoria pentru care se face urmărirea, și deci cumpărătorul și-a luat asupra-și răspunderea de evicțiune.

Pentru aceste motive, în majoritate, admite apelul și respinge contestația.

Semnați : C. A. Mitescu, M. Măinescu, A. Radian, C. Poenaru.

Opiniune

Având în vedere că Nisa A. Cămărășescu, prin petiția ce a dat tribunalului la 21 Septembrie 1909 a arătat că fiind moștenitoare a decedatului A. Cămărășescu, și în această calitate datorând o parte din suma de 7333 lei și 33 bani cu dobânzile cuvenite, pentru plata căreia apelanții de azi în calitate de moștenitori ai lui Ștefan Popescu ceruse să se urmărească și să se vândă lotul No. 1 din moșia Mihăești rămas moștenire dela Al. Cămărășescu, a cerut că de oarece suma pentru care se făcea urmărirea nu este lichidă în întregime, fiindcă parte din dobânzi erau prescrise și totuși creditorii cereau plata și a lor, apoi tribunalul să amâne vânzarea, conform art. 378 pr. civ., până când prin hotărîre deosebită se va rezolva acest litigiu, și se va lichida întreaga sumă ce va fi de plătit, cerere care a fost admisă de tribunal prin sentința apelată pe baza art. 378 pr. civ. și pe împrejurarea că Toma Cămărășescu, unul din codebitori, a depus pe masa tribunalului suma de 11000 lei pentru plata întregii datorii ;

Având în vedere că azi înaintea Curței apelanții susțin că, de oarece contestația Nisa A. Cămărășescu își vându-se dreptul ei în moșia urmărită, ce-l moștenise direct dela tatăl său A. Cămărășescu înainte chiar de a face contestație, deși este adevărat că dânsa a mai rămas încă coproprietară în cea moșie pe o porțiune ce i se cuvine moștenire dela sora sa Matilda Cămărășescu, moartă în urma tatălui lor A. Cămărășescu, ea însă nu se poate prevala astăzi de această din urmă calitate de moștenitoare a surorii sale Matilda, pe care n'a invocat-o înaintea primei instanțe, fiindcă în apel nu se poate schimba nici calitatea părților nici obiectul pricinii ;

Considerând că calitățile ce a invocat Nisa Cămărășescu înaintea primei instanțe au fost acelea de coproprietară în moșia urmărită și de codebitoare a sumei pentru care se făcea urmărirea, fără să precizeze pentru cât este coproprietară și pentru cât e codebitoare, și aceleași calități le invoacă și azi în apel. De asemenea și obiectul cererii este acelaș, de oarece aceea ce a cerut la prima instanță a fost ca să se amâne vânzarea moșiei până se va lichida suma datorită, cerere în care stăruie și astăzi. Iar dacă în petiție a spus că face contestația ca moștenitoare a tatălui său A. Cămărășescu, tot moștenitoare a acestuia rămâne și când spune că-l moștenește reprezentând pe sora sa Matilda, fiindcă în definitiv atât moșia urmărită cât și datoria pentru care

se face urmărirea decurg amândouă dela A. Cămărășescu ;

Considerând că de altminteri apelanții au primit înaintea primei instanțe discuția cu contestatoarea asupra tuturor punctelor coprinse în sentința apelată, și astăzi nu mai pot cere înlăturarea lor.

Pentru aceste motive, sunt de părere a se respinge incidentul ridicat de apelanți, și a se da părților cuvântul în fond.

Semnat, I. Sinescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TUTOVA

Dudiența dela 26 Maiu 1909

Președînța d-lui V. Bălășescu, președinte

Anica T. Dima și altul cu Dima St. Munteanu

OBLIGAȚIUNI NATURALE. — DOTĂ. — CĂPĂTUIREA COPIILOR. — EXECUTARE DE BUNĂ VOE. — ACȚIUNE ÎN REPETIȚIUNE. — DACĂ SE POATE EXERCITA. — ART. 186 ȘI 1092 COD. CIVIL.

INDIVIZIUNE. — COMOȘTENITOR. — ACT DE POSESIUNE. — ACȚIUNE ÎN REVENDICARE. — INADMISSIBILITATE. — ACȚIUNE ÎN PARTAJ. — ART. 785 COD. CIV.

1° Deși legiuitorul, prin art. 186 din codul civil, refuză copiilor orice acțiune contra părinților pentru înzestrarea sau căpătuirea lor, totuș atunci când aceste daruri au fost executate de bună voe, ele constituind îndeplinirea unei obligațiuni naturale, înzestrătorul nu le mai poate repetă conform art. 1092 din codul civil.

2° Dreptul de proprietate al unui comoștenitor asupra bunurilor căzute în lotul său, stabilindu-se numai prin partaj în baza art. 785 din codul civil, urmează că până la împărțeală nici unul din moștenitori nu poate intentă contra unui comoștenitor al său care a făcut acte de posesiune decât o acțiune în partaj, iar nu în revendicare.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de Anica T. Dima și Constantin Călin din comuna Pogana contra cărții de judecată No. 176 din 1908 a judecătoriei ocolului rural Puești prin care sunt obligați să lase în posesiunea și proprietatea intimatului Dima Stan Munteanu, cu acelaș domiciliu, 15 arii 06 c. a. pământ din siliștea satului cu o casă pe dânsul și alte atenanse ; iar pe apelanta Anica T. Dima mai obligând-o să restituie celui alt apelant suma de 300 lei prețul cu care i-a vândut aceste imobile ;

Având în vedere că intimatul Dima Stan Munteanu revendică imobilele în litigiu dela apelanți ca fiind ale sale, locul fiind din împroprietărirea sa dela 1864, iar casa făcută de dânsul pentru fiul său Toader Dima Munteanu decedat la anul 1898 ;

Având în vedere că apelantul Constantin Călin, actualul

detentor al pământului și casei din proces, în baza actului de vânzare aflat la dosar, autentificat și transcris de acest tribunal la No. 600 și 472 din 1908 prin care i s'a transmis dreptul de proprietate de apelanta Anica T. Dima Munteanu, cealaltă apelantă a susținut înaintea tribunalului că imobilele în litigiu nu fac parte din împroprietărirea intimatului Dima Stan Munteanu, ci din a lui Ioan Tudor al Babei, tatăl apelantei Anica T. Dima, și pentru dovedirea acestui fapt, fiind necontestat că atât Dima Stan Munteanu cât și Ioan Tudor al Babei au fost împroprietăriți după legea rurală, a invocat proba testimonială care s'a admis prin jurnalul No. 7833 din 1908 pentru ambele părți;

Având în vedere că din complexul declarațiunilor tuturor martorilor ascultați astăzi în instanță sub prestare de jurământ conform art. 196 p. c. se constată că locul din proces face parte din împroprietărirea intimatului Dima Stan Munteanu, care la căsătoria fiului său Toader Dima Munteanu cu apelanta Anica T. Dima ce a avut loc acum 35 ani trecuți, l-a dat numitului în posesiune, făcându-i pe dânsul și casa din proces; că acesta a stăpânit imobilele dăruite de tatăl său până la încetarea sa din viață, care a avut loc în anul 1898, după care posesiunea s'a urmat de soția acestuia apelanta Anica T. Dima până în anul 1908 când l-a vândut apelantului Constantin Călin cu preț de 300 lei;

Având în vedere că odată stabilit că imobilul în litigiu a fost dat prin împroprietărire intimatului Dima Stan Munteanu, este inutil a se mai cerceta dacă el posedă mai mult loc de siliște decât prevede legea rurală pentru împroprietăriți, fiindcă chiar dacă așa ar fi, apelanții nu pot pretinde a li se da lor diferența, cu atât mai mult cu cât nu fac dovadă că intimatul a uzurpat din locul ce s'a dat autorului lor Ioan Tudor al Babei prin împroprietărire, locul de siliște al acestuia fiind în altă parte și posedat de nepoții săi Ioan Vrânceanu și Toader I. Tudor;

Având în vedere că, dacă imobilul în litigiu a fost dat prin împroprietărire intimatului Dima Stan Munteanu, nu este mai puțin adevărat că dânsul l-a dăruit fiului său Toader Dima Munteanu la trecerea sa în căsătorie cu apelanta Anica Toader Dima, care a avut loc acum 35 ani, făcându-și casă pe el, de când îl stăpânește, după cum însuși recunoaște la interogatorul ce i s'a luat și după cum confirmă și toți martorii cari au fost ascultați;

Considerând că prin această donațiune cu ocazia căsătoriei lui Toader Dima cu apelanta Anica Toader Dima, intimatul Dima Stan Munteanu, și-a îndeplinit o obligațiune naturală către fiul său;

Că deși legiuitorul refuză prin art. 186 c. civ. copiilor orice acțiune contra părinților lor pentru înzestrare sau căpățuirea lor, nu este mai puțin adevărat însă că părinții au dela natură obligațiunea de a înlesni căpățuirea copiilor lor;

-Că este tradus în fapt printr'un obicei constant rămas dela strămoși, ca părinții să înzestreze pe copii la trecerea lor în căsătorie, și prin urmare când îndeplinesc acest lucru nu fac decât a-și îndeplini o obligațiune consacrată prin firea lucrurilor.

Considerând că dacă aceste înzestrări constituiesc niște acte cu titlu gratuit, cari sunt supuse unor anumite formalități fără de care darul nu se consideră valabil, așa că înzestratul nu are o acțiune contra înzestrătorului, totuși atunci când aceste daruri au fost executate de bună voie, ele constituind îndeplinirea unei obligațiuni naturale, înzestrătorul nu le mai poate repeta, conform art. 1092;

Că imobilele în litigiu fiind date de intimatul Dima Stan Munteanu fiului său Toader Dima pentru înzestrarea sa încă de acum 35 ani, de când au fost posedate de numitul, ele au trecut în patrimoniul acestuia și prin urmare intimatul nu le mai poate revendica;

Considerând însă că înzestratul Toader Dima încetând din viață a lăsat pe urma sa pe apelanta Anica T. Dima ca văduvă săracă, fapt ce nu se contestă de intimat, precum și pe acesta ca părinte al său, așa că imobilele în litigiu au trecut prin succesiune asupra apelantei Anica T. Dima pentru o pătrime și asupra intimatului Dima Stan Munteanu pentru trei pătrimi conform art. 684 din codul civil;

Că astfel fiind, apelanta Anica T. Dima și intimatul Dima Stan Munteanu se găsesc coproprietari în diviziune asupra imobilului în litigiu;

Considerând că numai prin partaj stabilindu-se dreptul de proprietate al unui comoștenitor asupra bunurilor căzute în lotul său, în baza art. 785 c. civ., până la această împărțeață, nici unul din moștenitori nu ar putea pretinde pentru dânsul oricare sau toate bunurile successorale și deci în contra unui comoștenitor, ce a făcut acte de posesiune a averii successorale, nu se poate intenta decât o acțiune în partaj, iar nu în revendicare;

Că aceiași soluțiune trebuie aplicată și față cu aceia ce dețin bunuri dela unul din comoștenitori, cum este apelantul C. Călin;

Că astfel fiind, acțiunea în revendicare a intimatului este neîntemeiată, urmând a face o acțiune în partaj a imobilului în litigiu și rău a fost admisă de prima instanță, așa că apelul este întemeiat din acest punct de vedere și trebuie a fi admis;

Având în vedere că acțiunea principală nefiind întemeiată, cade și acțiunea în garanție făcută de apelantul C. Călin contra apelantei Anica T. Dima pentru restituirea prețului imobilelor vândute.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte, admite apelul, etc.

Semnați: V. I. Bălășescu, A. Pantazi.

Observație. — Obligația de a-și înzestra copiii

este astăzi o obligație naturală, deși unii autori o consideră ca o obligație pur *morală*¹⁾.

«Considerând, zice foarte bine, în această privință, Curtea noastră de casație, că deși legiuitorul modern, în art. 186 C. civil, prin deosebire de dreptul roman²⁾, refuză copilului orice acțiune în contra părinților spre a-l înzestră sau a-i creă un stabiliment, totuș nu este mai puțin adevărat că, sub orice legislație, părinții au *dela natură* obligația de a înlesni căpătuirea copiilor lor; că deși legiuitorul modern nu enumeră, nici definește obligațiile naturale, totuș el recunoaște existența lor și le arată sancțiunea în dispozițiile art. 1092 C. civil, lăsând ca judecătorul să aprecieze în speciile care sunt supuse judecății lui, dacă există sau nu o obligație naturală, etc.»³⁾.

Alta este însă chesiunea de a se ști dacă înzestrarea făcută fără nici o formă, adică numai prin transmiterea bunului în patrimoniul copilului înzestrat, este sau nu supusă repetiției din partea părintelui înzestrător. Tribunalul tăgăduiește, în specie, acțiunea în repetiție, întemeindu-se pe art. 1092 § 2.

Deși această soluție a fost consacrată de Curtea noastră de casație⁴⁾, și este admisă de o parte din doctrină⁵⁾, totuș o credem inadmisibilă, pentru că donațiunile cari n'au fost, ca în specie, investite cu formele legale, nu pot da naștere unei obligații. Făcându-se, în adevăr, să decurgă o obligație dintr'o donațiune neinvestită cu formele legale, se atribuie un efect neantului, ceea ce, după rigoarea principiilor, este inadmisibil (art. 1168), orcât de echitabilă ar părea soluția contrară⁶⁾.

1) Vezi în acest din urmă sens, Demante et Colmet de Santerre, V, 174 bis X; T. Huc, II, 196, p. 217, etc.

2) La Romani și în dreptul nostru anterior, obligația părinților de a-și căpătuși înzestră copiii, eră, în adevăr, o obligație civilă, Vezi L. 19, Dig., *De ritu nuptiarum*, 23, 2; L. 7, Cod, *De dotis promissione*, 5, 12; art. 1623 C. Calimach (1220 C. austriac). Cpr. C. Iași, *Dreptul* din 1888, No. 55.

3) Vezi *Dreptul* din 1906, No. 4 și din 1909, No. 16. Vezi în acelaș sens, Thiry, III, 40; Aubry et Rau, IV, 297, pg. 7, text și nota 8 (ed. 5-a); Planiol, III, 853; Laurent, XII, 355; XVII, 18 și XXI, 159; Acolas, II, p. 870; Molitor, *Oblig. en droit romain*, I, 46, pg. 83. Vezi tom. I al Coment. noastre, pg. 697 (ed. 2-a); tom. VI, p. 10, nota 2; tom. VIII, pg. 136, nota 2, etc.

4) Vezi deciziile citate în nota 3.

5) Cpr. Aubry et Rau, V, § 500, p. 323, text și nota 6 (ed. 4-a); Planiol, III, 853 (ed. 4-a); Guillouard, *Contrat de mariage*, I, 140; Rodière et Pont, *Idem*, I, 96, etc.

6) Vezi în acest din urmă sens, Baudry et Barde, *Oblig.*, II, 1666; Massol, *Oblig. naturelles*, p. 293; Laurent, XII, 355; XVII, 13, 30, și XXI, 159; Demolombe, XX, 43 și XXV, 213; Tribun. imper. german și C. Montpellier, D. P. 93. 2. 115; Sirey, 1905, 2. 185, etc.

Orcum ar fi, recunoaștem că chestiunea este delicată și că sentința tribunalului este bine motivată.

D. ALEXANDRESCO

JURISPRUDENȚA STRAINA

TRIBUNALUL DIN PARIS

— 28 Maiu 1909 —

ADULTER. — DAUNE. — COPII. — ART. 998 C. CIVIL.

Adulterul comis de femeie neputând, în mod legal, să atingă decât pe bărbat, numai el este în drept a cere daune dela complicele femeii, în baza acestui fapt.

Faptul că bărbatul a dobândit divorțul în contra soției sale adultere și că tribunalul a lipsit pe aceasta din urmă de dreptul de a primi copiii la dânsa, nu împuternicește pe acești din urmă a cere daune dela complicele mamei lor, aceste daune neputând fi cerute decât de bărbat, în numele său parsonal.

(Din *Pand. Périod.* 1910, *Bull. des sommaires*, 2, p. 1).

Observație.— Se știe că, atât după jurisprudență cât și după doctrină, complicele unei femei adultere poate fi condamnat la daune în baza art. 998 C. civil, soluție admisă și în Englitera, după cum ne atestă Faustin Hélie (*Théorie du code pénal*, IV, 1664). Vezi numeroasele autorități citate de d-l profesor D. Alexandresco în tom. V, p. 390, nota 1 și în observația publicată în *Cr. judiciar* din 1904, No. 35, p. 296, asupra unei cărți de judecată a judecăt. ocol. Jiu (Gorj). — *Contră*: Bedel, *Tr. de l'adultère*, 65, p. 106 (ed. din 1826).

Chestiunea este însă de a se ști dacă aceste daune pot fi reclamate și de copii, prin reprezentantul lor legal, în caz de minoritatea lor.

Tribunalul din Paris admite cu drept cuvânt negativa, pentru că adulterul nu jignește moralmente decât pe bărbat. Prin urmare, daunele morale pricinuite prin acest fapt, nu pot fi alocate decât bărbatului. (Cpr. în acest sens, Tribun. Nice, *Pand. fr.*, v^o *Adultère*, 316). Chestiunea este foarte simplă, și este de mirat cum Curtea din Douai a putut decide contrariul (v. *La Loi* din 5 Iunie 1887).

S. R.

BIBLIOGRAFIE

A apărut :

EXECUȚIUNEA SILITA

VOLUMUL I

Coprinzând: Principii generale.—Spiritul legilor de execuțiune silită. Condițiuni pentru a face o urmărire.— Teoria contestațiunilor.

DE

DEMETRU NEGULESCU

Profesor universitar

Avocat

Prețul Lei 4,50

De vânzare la Tipogr. Gutenberg, J. Göbl S-sori. București.